

SASTAMALAN TAIDEKOULU

KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA 2018

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN TAVOITTEET

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

SASTAMALAN TAIDEKOULU

Taidekoulun toiminta-ajatus ja tavoitteet

Sastamalan kaupungin omistama Sastamalan Taidekoulu järjestää taiteen perusopetusta. Lain (633/1998) ja asetukseen (813/1998) säätelmää opetusta annetaan yleisen oppimäärän mukaan monessa eri toimipisteessä ja opetusta tarjotaan neljässä eri taiteenalassa: kuvataiteessa, käsityötaiteessa, tanssissa sekä teatteritaiteessa. Oppilaitos voi järjestää myös alle kouluikäisille varhaisiän opetusta sekä opetusta aikuisille.

Taidekoulu toimii vahvana tekijänä koko alueen kulttuurielämässä, mikä voi näkyä mm. tapahtumien, näyttelyiden, eri paikallisten teattereiden sekä esiintyjäpankin osalta. Taidekoulu pyrkii lisäksi korostamaan paikallisia kulttuuriperinteitä. Taidekoulu pyrkii lisäksi harjoittamaan monipuolisesti taiteidenvälisyyttä laajentaakseen taidekoulun oppilaiden taidekäsitystä, lisätäkseen vuorovaikusta ja mahdollistaen erilaisia taide-elämyksiä paikkakunnalla.

Taidekoulun antaman opetuksen tarkoituksena on syventää peruskoulun antamaa taideopetusta tarjoten laadukasta opetusta taiteen parissa pitkäjänteisesti ja tasolta toiselle etenevästi. Tavoitteena on, että oppilas kokee taiteen tekemisen ja kokemisen iloa, mikä vahvistaa oppilaan identiteettiä, taidekäsitystä ja rohkeutta tulkita ja tehdä taidetta persoonallisesti.

Taidekoulun tavoitteena on kehittää taidekasvatusta ja kulttuurista lukutaitoa koko alueen asukkaiden keskuudessa. Tavoitteena on lisäksi yhteistyö muiden paikkakunnan ja lähialueen eri toimijoiden ja tahojen kanssa. Opetuksen tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen kehittyminen sekä kestävän tulevaisuuden rakentaminen taiteen keinoin. Lisäksi opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia suuntautua kyseisen taiteenalan jatkokoulutukseen.

Arvopohja

Sastamalan taidekoulu pohjautuu arvoperustaan, joka rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taidekoulun opetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Oppimiskäsitys

Taidekoulussa oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

TAIDEKOULUN OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Toimintakulttuuri

Sastamalan Taidekoulun toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulokinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Opiston taidekoulun tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä, että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tällaisia ovat esim. Uosson taidepaja ja Uotsolan puukoulun työtilat, joiden suunnitteluun (mm. värit ja seinämaalaukset) lapset ja nuoret ovat voineet vaikuttaa. Teatteritaiteessa RTT:n huoneteatteritila mahdollistaa teatterin eri osa-alueiden (valo- ja äänitekniikka, puvustus, lavastus) opiskelun. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan mielekkääseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Kuvataiteen perusopetuksessa käytetään työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Opetuksessa pyritään käyttämään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta pyritään edistämään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja ja toimijoita. Tavoitteena on, että valitut työtavat tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

OPINNOT

Opintojen kuvaus:

Kuvataiteen perusopinnot tarjoavat lapselle mahdollisuuden syventää peruskoulun tarjoamaa kuvataiteen opetusta mm. perehtymällä eri kuvataiteen tekniikoihin laajemmin. Näitä ovat mm. maalaus, piirustus, kuvanveisto, grafiikan alkeet ja keramiikka. Opetus tarjoaa myös mahdollisuuden visuaalisiin kokeiluihin lapsille suunnatuissa oppimisympäristössä.

Yhteisten opintojen tarkoituksena on perustaitojen hankkiminen. Opetuksen alku tähtääkin oppilaan kuvallisen ilmaisun rohkaisuun ja omakohtaisen taidesuhteen syntymiseen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Opintojen tarkoituksena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen ja tietojen kehittäminen sekä kuvataiteen historiaan tutustuminen ja omakohtainen kokeilunhalu ja toteutus. Teemaopintojen produktiivisen työskentelyn avulla oppilaalle tarjotaan mahdollisuus poikkitaiteelliseen työskentelyyn ja ilmaisemaan omia näkemyksiään laajemmassa taideyhteisössä.

Opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laajuudet

VALMENTAVAT OPINNOT

NAPPULATAIDE (70 ot)

Nappulataide on suunnattu alle kouluikäisille lapsille, jotka etsivät ja tutkailevat omaa sisäistä taiteilijaansa. Nappulataide-ryhmässä lapsi pääsee tutustumaan kaikkeen Opiston tarjoamaan taiteen perusopetukseen, teatteriin, tanssiin, kuvataiteeseen ja käsityöhön. Näin oppilas tutustuu taidekoulun opettajiin ja tiloihin, saa taiteellisia ja taidollisia maistiasia, ja mahdollinen oma taidepolku saa ensisikäyksensä, jonka jälkeen lapsi on kyvykkäämpi ja valmiimpi aloittamaan varsinaiset taideopintonsa.

Valmentavien opintojen yhteiset tavoitteet:

- *Ryhmätyöskentelyn perustaitojen oppiminen.
- *Taiteeseen liittyvän perusanaston oppiminen.
- *Luottamuksellisen oppimisympäristön luominen, jossa lapsi saa kokeilla ja kokea elämyksellisyyttä.
- *Taiteen tekemisen ilon löytäminen

YHTEISET OPINNOT (300 ot)

Opintokokonaisuus 1 / Taiteilijuuden ensiaskeleet 60 ot

Opintokokonaisuus 2 / Kuvia, kokeiluita ja katsomista 120 ot

Opintokokonaisuus 3 / Minä osaan! 120 ot

Opintokokonaisuuksien 1-3 sisällöt:

Kuvataiteen perusopinnot aloittavissa opinnoissa tutustutaan kuvataiteen perustekniikoihin, kuten maalaukseen ja piirustukseen. Lisäksi opetellaan kuvanveiston ja grafiikan alkeita ja perehdytään taidehistoriaan. Leikinomaisen toiminnan kautta tutustutaan lisäksi väri- ja valo-oppiin. Tunneilla opitaan työskentelemään eri-ikäisten ja erilaisten ihmisten kanssa ja antamaan tilaa toisten tekemiselle sekä omalle luovuudelle.

Tunneilla tutustutaan lisäksi keskustelun, kirjallisuuden ja internetin kautta erilaisiin kuvataiteen muotoihin ja historiaan ja tehdään mahdollisuuksien mukaan opintoretkiä. Opintokokonaisuudessa luodaan pohjaa ja valmiuksia vaativampia tekniikoita silmällä pitäen sekä tuetaan kokeiluiden kautta lapsen oman visuaalisen kädenjäljen syntymistä. Tutkitaan kuvan mahdollisuuksia. Osallistutaan omilla töillä näyttelyihin. Oppimisen lähtökohtana on leikkimielisyys, elämyksellisyys, kuvittelu ja luova ajattelu.

Opintokokonaisuuksien 1–3 yhteiset tavoitteet:

- *Tutustutaan kuvataiteeseen taidemuotona.
- *Opetellaan tulkitsemaan ympäristöä ja kuvia.
- *Opetellaan taiteen katsomista ja kriittistä ajattelua.
- *Kerätään taidekokemuksia eri taiteen osa-alueilta
- *Opitaan keskustelun kautta ymmärtämään ilmiöitä.
- *Innostaa oppilasta häntä kiinnostavan taiteen pariin.

TEEMAOPINNOT (200ot)

Opintokokonaisuus 4 / Oma taiteilijuus 60ot

Opintokokonaisuus 5 / Tekniikat kehittyä ja varioitua 60ot

Opintokokonaisuus 6 / Produktiotyöskentely 80ot

Opintokokonaisuuksien 4–6 sisällöt:

Syvennetään ja käytetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja kasvattamaan omaa osaamista ja näkemystä taiteeseen ja maailmaan. Ymmärretään kuvataitee yhdeksi taiteen kieleksi ja välineeksi olla ja osallistua keskusteluun. Kehitetään omaa osaamista ja kerätään kokemuksia. Syvennyttään kuvataiteen osa-alueisiin, mutta voidaan myös suuntautua kohti omia erityisiä kiinnostuksen kohteita. Kehityttään taiteen katsojana ja kokijana sekä osallistutaan tapahtumiin mahdollisuuksien ja ryhmän kiinnostuksen kohteiden mukaan. Haastetaan omaa käsitystä taiteesta.

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa oman taideproduktion osana yhteistä näyttelyä, taiteiden välistä projektia tai oman mielenkiinnon mukaan itsenäisenä toteutuksena.

Opintokokonaisuuksien 4–6 tavoitteet:

*Kriittisen ajattelun kehittäminen

*Syvennetään maalaus-, piirustus- ja veistotaiteen teknisiä työtapoja.

*Syvennetään monipuolisesti omaa suhdetta kuvaan ja kuvataiteeseen.

*Tutustutaan paikalliseen taidehistoriaan ja taiteen tekijöihin.

*Tunnistetaan oman taiteilijuuden persoonalliset piirteet sekä omia työskentely- ja ajattelutapoja.

*Kerätään taidekokemuksia mahdollisuuksien mukaan monilta taiteen osa-alueilta ja opitaan keskustelun kautta ymmärtämään eri aikakausien ilmiöiden merkityksiä historiallisena jatkumona.

ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin.

Oppimisen arviointi

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta. Sanallisesti annettava palaute voi olla joko suullista tai kirjallista. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua.

Oppimisen arvioinnin kohteet

Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet.

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan omaa oppimisen edistymistä. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat taidesuhde, visuaalinen lukutaito sekä osallisuus ja vaikuttaminen.

Koulutuksen arviointi ja yhteistyö

Koulutuksen arvioinnin lähtökohtana on toiminnan jatkuva kehittäminen. Koulutuksen järjestäjä arvioi Sastamalan Taidekoulun antamaa opetusta. Arvioinnin tarkoituksena on tukea opetuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä. Opetusta arvioidaan ja kehitetään opettajilta, oppilailta ja oppilaiden vanhemmilta saatujen palautteiden pohjalta. Taidekoulun toiminnassa pyritään lisäksi huomioimaan mahdolliset paikalliset tarpeet ja ideat koskien esim. eri teemavuosia ja paikallisia kulttuuriperinteitä ja -painotuksia.

TODISTUKSET

Oppilas saa Sastamalan Taidekoulun taiteen perusopetuksen päättötodistuksen suoritettuaan yleisen oppimäärän opintokokonaisuudet ja niiden sisältämät laajuudet. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen.

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.